

Dokumenttyp Riktlinje	Ansvarig verksamhet Folk tandvården Värmland	Version 7	Antal sidor 2
Dokumentägare Fredric Thyberg Övertandläkare	Fastställare Linda Back Tandvårdschef	Giltig fr.o.m. 2024-04-10	Giltig t.o.m. 2026-04-10

Akut tandvård

Gäller för: Folk tandvården Värmland

Bakgrund

Enligt Tandvårdslagen (1985:125) 3 § finns det krav på att akuta fall ska behandlas med förtur. Tid för akuta besvär ska i första hand ges samma dag som patienten söker för akuta besvär eller nästkommande dag.

En grundprincip är att patienter som får sin revisionstadvård hos en vårdgivare i första hand vänder sig till densamma vid akuta besvär. Det finns även möjlighet att kontakta 1177.

Vid helgdagar kontaktas helgjour via 1177.

Om man av något skäl ber en akutpatient att söka vård någon annanstans ska det ske med hänvisning till specifik klinik/tandläkare som vi vet tar emot.

Vägledning för prioritering – prioritering ska ske i samråd med tandläkare

Patienter som ska ges tid samma dag	Individuell bedömning utifrån patientens beskrivning
<ul style="list-style-type: none"> • Svår tandvärk där receptfria, smärtstillande värktabletter inte har effekt. • Svullnad intra- eller extraoralt. • Allvarligt trauma med utslagen/utslagna tänder, misstänkt käkfraktur, pulpablotta eller svårigheter vid hopbitning. • Blödningar efter extraktion. • Allmänpåverkan såsom feber och /eller nedsatt allmäntillstånd. • Sår som inte läkt på 1-2 veckor. • Svår smärta från slemhinnor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lös bro, krona eller fyllning tappat provisorium. • Proteskav eller proteslagning. • Lindrigare smärttillstånd och isningar. • Icke symptomgivande frakturer. • Rådfrågning som inte är akut. • Övriga slemhinnebesvär.

Behandling

Akutbehandlingen bör syfta till besvärsfrihet samtidigt som förnyad behandling inte skall behövas inom rimlig tid. En akutbehandling kan kräva fler än ett besök. Exempelvis ska en trepanerad tand vara rensad och försedd med calasept innan patienten kan anses vara akut färdigbehandlad.

Värdera tanden i bettet och eventuella framtida kostnader för en fullständig behandling när man väljer mellan rotfyllning och extraktion.

Extraktion av tand/tänder med dålig prognos bör alltid övervägas.

Infektion:

Sätt **INTE** in antibiotika utan övrig åtgärd (trepanation/incision med pustömning) vid abscess. Spridningsrisk finns vid exempelvis pericoronit, abscess och trauma, var noga med uppföljning via återbesök alternativt telefonkontakt.

Kontakta käkkirurgen om du inte kan utföra trepanation/incision med pustömning eller behöver råd. Kontakta *alltid* käkkirurgen vid nedsatt allmäntillstånd (feber, hängig, frossa) och/eller gap/sväljsvårigheter då detta är tecken på att infektionen har spridit sig. Käkkirurgen hjälper dig med den medicinska bedömningen.

Observera dock att "definitiva" ingrepp som trepanering och extraktion aldrig skall ske utan säker diagnos. Det är fullt legitimt att avvakta tydligare symtombild vid osäkerhet. Vid beslut att avvakta, följ upp på lämpligt sätt.

Åtgärder efter behandling

Vid behandling med trepanation/incision och ordination av antibiotika – följ upp patienten senast 24 timmar efter akutbesöket för att säkerställa att tillståndet för patienten inte förvärrats. Om du inte själv kan följa upp behöver uppföljningen överlämnas till annan behandlare på ett patientsäkert sätt.

Vid helgjour läggs uppföljningen in i helgjourens tidbok. Vid osäkerhet om förbättring kallas patienten till kliniken för kontroll eller ta kontakt med käkkirurgen.

Kontakta alltid patientens ordinarie tandläkare vid kvarstående behandlingsbehov. Saknar patienten ordinarie tandläkare – hänvisa till de kliniker inom folktandvården som tar emot nya patienter alternativt privata vårdgivare (brevmall finns i Carita).

Dokumentet är utarbetat av: Fredric Thyberg